

Participium futūrī passīvī

- Participium futūrī passīvī

Participium futūrī passīvi

Ważne daty

1503-1572 – lata życia Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Scenariusz dla nauczyciela

Źródło: online-skills, licencja: CC0.

I. W zakresie kompetencji językowych. Uczeń:

1. zna i rozpoznaje następujące formy morfologiczne z zakresu gramatyki języka łacińskiego:

j) formy imiesłówów: participium praesentis activi, participium perfecti passivi, participium futuri passivi (gerundivum).

Nauczysz się

rozpoznawać formy [imiesłowu](#) biernego czasu przyszłego;

tworzyć odpowiednie gerundivum na podstawie podanych form podstawowych;

konstruować zdania z participium futūrī passīvī.

PARTICIPIUM FUTURI PASSIVI

Participium futūrī passīvī – [imiesłów](#) czasu przyszłego strony biernej – nazywany jest także gerundivum. Gerundivum tworzy się na podstawie tematu czasu teraźniejszego, do którego dołącza się końcówki „-ndus, -nda, -ndum”. W III oraz IV koniugacji pojawia się po temacie spójka „-e-”. W związku z tym participium futūrī passīvī odmienia się standardowo w I oraz II deklinacji.

Oto kilka przykładów tworzenia tego participium:

Koniugacja	Czasownik	Gerundivum
1.	vetō, vetāre, vetuī, vetitum	vetandus, vetanda, vetandum
2.	retineō, retinēre, rētinui, retentum	retinendus, retinenda, retinendum
3.	alō, alere, aluī, altum	alendus, alenda, alendum
4.	lēgō, legere, lēgī, lectum	legendus, legenda, legendum
5.	reperiō, reperīre, repperī, repertum	reperiendus, reperienda, reperiendum

Sposoby tłumaczenia form gerundivum.

Istnieje kilka sposobów tłumaczenia form gerundivum. Wyrażenie *lēx vetanda* można przełożyć następująco: *prawo mające być zakazane*, *prawo godne zakazania* albo *prawo, które powinno być zakazane*. [Imiesłów](#) ten wyraża zatem konieczność przeprowadzenia jakiejś czynności. Pewnym powszechnym sposobem przekładu jest także oddanie gerundivum za pomocą rzeczownika, a więc: *zakazanie prawa*. Inne przykłady:

Locus ad castra pōnenda idōneus - odpowiednie miejsce dla założenia obozu

Cōnsilium urbis condendae - plan założenia miasta

Spēs patriae liberandae - nadzieja wyzwolenia ojczyzny

Decemvirī lēgibus scrībendīs - kolegium dziesięciu dla spisania praw

Bardzo często gerundivum występuje jako przydawka w genetywie. Czasem gerundivum w accusativie wyraża cel czynności, np.

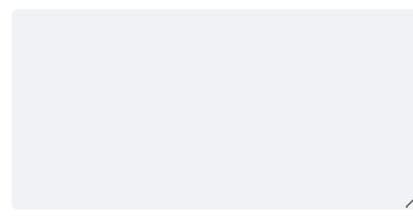
Caesar pontem faciendum cūrāvit. - Cezar postarał się, żeby zbudowano most.

Participium futūrī passīvī wraz z czasownikiem „esse” (być) tworzy tzw. koniugację omowna bierną (*coniugātiō periphrastica passīva*).

Polecenie 1

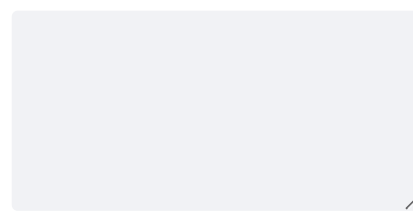
Przetłumacz poniższe zdania z wykorzystaniem słownika. Zwróć uwagę na zawarte w nich formy gerundivum. (po kliknięciu w aktywny punkt pojawi się tłumaczenie)

Haec arma ad bellum
gerendum apta sunt.

Exercitus ad urbem
occupandam contendit.

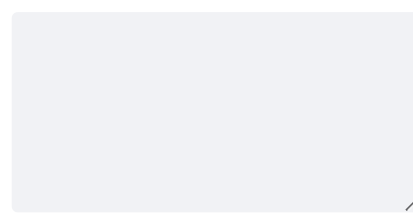
Manus etiam elephāntō
data est per quam data
suscipit et ōrī suō voranda
trādīdit.

Loquendī ēlegantia augētur
legendīs poētīs.

Cupiditās bellī gerendī.

Dē rē pūblicā ēmendandā.

Zadania

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 2

Ćwiczenie 3

Ćwiczenie 4

Ćwiczenie 5

Ćwiczenie 6

Ćwiczenie 7

Słowniki

Słownik pojęć

Imiestów

forma gramatyczna czasownika, używana w funkcjach przymiotnikowych lub przysłówkowych.

O naprawie Rzeczypospolitej

renesansowy traktat Andrzeja Frycza Modrzewskiego wydany w 1551 w Krakowie. Dzieło stawiało sobie za cel określenie bieżącego stanu i problemów Rzeczypospolitej Obojga Narodów, następnie wskazanie sposobu naprawy sytuacji państwa. Było adresowane m.in. do króla Polski, natomiast (ze względu zawartą w nim krytykę papieżstwa) przez Kościół wpisane do indeksu ksiąg zakazanych.

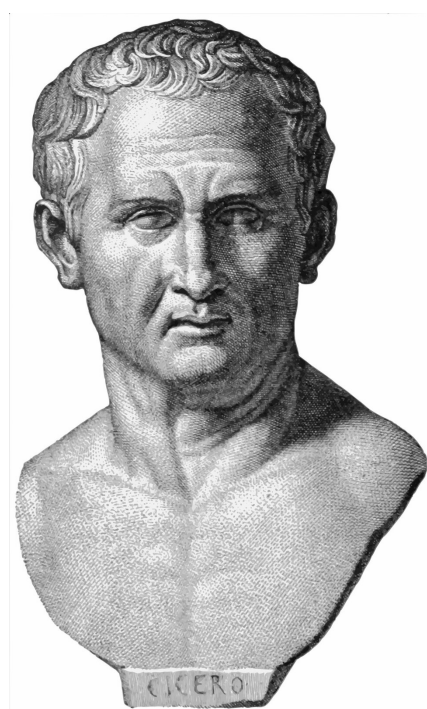
Słownik łacińsko-polski

Źródło: online-skills, licencja: CC0.

Galeria dzieł sztuki

Andrzej Frycz Modrzewski, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Andrzej_Frycz_Modrzewski.jpg), domena publiczna

Marek Tulliusz Cynceron, [pinterest.com](https://www.pinterest.com/pin/1234567890123456789/), CC BY 3.0

Niccolò Machiavelli, fee.org, CC BY 3.0

Bibliografia

J. Wikarjak, *Gramatyka opisowa języka łacińskiego*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 2013.

Z. Kubiak, *Dzieje Greków i Rzymian*, Znak, Warszawa 2014.

P. Veyne (red.), *Człowiek Rzymu*, Świat Książki, Warszawa 2000.

L. Winniczuk, *Ludzie, zwyczaje i obyczaje starożytnej Grecji i Rzymu*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.

L. Winniczuk (red.), *Słownik kultury antycznej*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1986.